

**OCENA
STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU RYCKIEGO W 2021 ROKU**

MARZEC 2022

POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W RYKACH

Spis treści

W S T Ę P.....	3
SEKCJA NADZORU P/EPIDEMICZNEGO.....	4
SEKCJA BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI ŻYWIENIA.....	8
SEKCJA HIGIENY KOMUNALNEJ	14
STANOWISKO HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY	18
STANOWISKO HIGIENY PRACY	20
ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	25
OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA.....	27

W S T Ę P

Państwowa Inspekcja Sanitarna, podobnie jak w latach poprzednich, realizuje swoje zadania na terenie powiatu w oparciu o ustawę z dnia 14 marca 1985 r. o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej*. Zakres zadań obejmuje problematykę zdrowia publicznego i sprowadza się w szczególności do sprawowania nadzoru nad warunkami:

1. higieny środowiska,
2. higieny pracy w zakładach pracy,
3. higieny procesów nauczania i wychowania,
4. higieny wypoczynku i rekreacji,
5. zdrowotnymi żywności i żywienia,
6. higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Realizacja powyższych zadań polegała na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo-zdrowotnej. Zadania te na terenie powiatu realizowane są przez poszczególne komórki organizacyjne Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej i tak:

SEKCJA NADZORU P/EPIDEMICZNEGO

I. Informacje ogólne

W ramach działalności kontrolno-represyjnej Sekcja Nadzoru Przeciwepidemicznego w 2021 roku przeprowadziła 19 kontroli (w tym 1 kontrola tematyczna). W związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w toku kontroli przeprowadzonych w 2021 r. wydano 1 decyzję merytoryczną.

II. Stan techniczny, funkcjonalny i wyposażenie obiektów jako elementy wpływające na stan sanitarny placówek służby zdrowia.

1. Lecznictwo otwarte

Na terenie powiatu ryckiego w 2021 r. działało 14 obiektów w ramach SPZOZ-ów, 46 obiektów w ramach NZOZ-ów.

Stan sanitarno-higieniczny placówek służby zdrowia lecznictwa otwartego w większości nie budzi zastrzeżeń. Zaopatrzenie w sprzęt jednorazowego użytku w dostatecznej ilości. Sprzęt medyczny jałowy przechowywany w prawidłowych warunkach z zachowaniem terminów ważności. Po przeprowadzeniu kontroli w obiektach lecznictwa otwartego, stwierdzono uchybienia w 1 obiekcie. Dotyczyły one:

- brak wydzielonego pomieszczenia lub miejsca przeznaczonego do przechowywania sprzętu do utrzymania czystości,
- brak wydzielonego miejsca do składowania brudnej bielizny personelu,
- brak przeprowadzania kontroli wewnętrznej oraz protokołów z wykonania tej czynności.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 1 decyzję administracyjną.

2. Indywidualna praktyka lekarska

Na terenie powiatu ryckiego w 2021 r. funkcjonowało 37 gabinetów indywidualnej specjalistycznej praktyki lekarskiej, 28 gabinetów indywidualnej praktyki lekarzy dentyków, 2 gabinety pielęgniarstwa oraz 1 gabinet fizjoterapii.

Stan sanitarno-higieniczny większości gabinetów nie budzi zastrzeżeń. Zaopatrzenie w sprzęt jednorazowego użytku w dostatecznej ilości. Jałowy sprzęt medyczny przechowywany w prawidłowych warunkach z zachowaniem terminów ważności. Po przeprowadzeniu kontroli w/w obiektach, nie stwierdzono uchybień.

Utrzymanie bieżącej czystości i porządku pomieszczeń

Pomieszczenia placówek lecznictwa otwartego oraz indywidualnej praktyki lekarskiej utrzymane czysto. Sprzątanie wykonywane jest metodą tradycyjną przy użyciu mopów i nakładek oddzielnych do mycia i dezynfekcji. Wydzielone są pomieszczenia do przechowywania i przygotowywania roztworów roboczych preparatów myjąco-dezynfekcyjnych i środków czystości oraz miejsce do mycia i przechowywania sprzętu stosowanego do utrzymania czystości. Zaopatrzenie w środki i sprzęt do sprzątania w dostatecznej ilości.

Dezynfekcja

Dezynfekcja prowadzona preparatami zgodnie z ich przeznaczeniem. Do dezynfekcji powierzchni bezdotykowych stosuje się: 1 % Medicarina, 0,25 % Surfanios Lemon Fresh, 2 % Virkon, 2 % Prosept Floor, 0,25% Quadrodes Forte. Powierzchnie dotykowe dezynfekowane preparatami: Aerodesin 2000 Spray, Incidin Liquid Spray, Velox Spray. Narzędzia i sprzęt medyczny wielokrotnego użytku dezynfekowane są w specjalnie do tego celu przeznaczonych naczyniach z sitem w preparacie dezynfekcyjnym. Do dezynfekcji narzędzi stosuje się: 2 % Secusept Pulver z aktywatorem, Prosept Fortis w stężeniu 3 %, Aniosyme DD1 w stężeniu 0,5 %, Wiruton Bohr, Prosept Instru. Do dezynfekcji rąk stosowany jest Aniosgel 85 NPC, AHD 1000, AHD 2000, Skinman Soft.

Sterylizacja

W zakładach opieki zdrowotnej sterylizacja prowadzona jest w autoklawach. Wszystkie skontrolowane autoklawy posiadają możliwość automatycznego zapisu parametrów fizycznych procesu w postaci wydruku z drukarki lub zapisu na nośniku zewnętrznym.

Chemiczna kontrola skuteczności procesu sterylizacji sprawdzana jest za pomocą wskaźników: 3M klasy 4, Sterim Integrator klasy 5, Sterim Emulator klasy 6, Staem Indicator Strip Sil-250, które umieszczane są do każdego wsadu autoklawu. Po wykonaniu sterylizacji wyniki kontroli chemicznej są archiwizowane poprzez wklejanie pasków do zeszytu. W ramach wewnętrznej kontroli w zakładach opieki zdrowotnej przeprowadzana jest biologiczna kontrola skuteczności procesu sterylizacji, wykonywana za pomocą testów Spor View raz w tygodniu.

Wyniki wszystkich kontroli skuteczności procesu sterylizacji są archiwizowane.

OCENA

sytuacji epidemiologicznej powiatu za rok 2021

W 2021 r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rykach kontynuowała działalność w zakresie zapobiegania, a także zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych wymienionych w ustawie o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

1. CHOROBY ZAKAŻNE OBJĘTE PRZEZ ŚWIATOWĄ ORGANIZACJĘ ZDROWIA PROGRAMAMI ERADYKACJI I ELIMINACJI.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rykach współpracuje z Zakładem Wirusologii NIZP-PZH w ramach programu eliminacji odry, różyczki. W 2021 r. nie odnotowano zachorowania oraz podejrzenia zachorowania na odrę i różyczkę.

2. GRUŻLICA

W 2021 r. zarejestrowanych zostało 3 nowo wykrytych przypadków zachorowania na gruźlicę w tym 2 osoby prątkujące, w związku z tym 5 osób z otoczenia chorych zostało skierowanych na badania w POZ. Zostały wykonane badania RTG i konsultacje w Poradni Chorób Płuc i Gruźlicy.

3. GRYPA

W roku 2021 zaobserwowano znaczący spadek zachorowań na grypę oraz infekcję grypopodobne w stosunku do roku poprzedniego. Nie odnotowano zachorowań.

W ramach nadzoru nad grypą Sentinel z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną współpracuje jeden lekarz z terenu powiatu. W 2021 r. w ramach tego nadzoru nie pobrano i nie przekazano próbek do badań w kierunku izolacji wirusa grypy do Działu Laboratoryjnego Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lublinie.

4. ZAKAŻENIA PRZENOSZONE DROGĄ KRWI ORAZ DROGĄ PŁCIOWĄ

W 2021 r. zarejestrowano 2 przypadki wirusowego zapalenia wątroby typu C oraz jeden przypadek zakażenia Kiłą.

5. CHOROBY PRZENOSZONE DROGĄ POKARMOWĄ

W 2021 r. zarejestrowano ogółem 18 przypadków chorób przenoszonych drogą pokarmową wywołanych przez pałeczki z rodzaju Salmonella (17 przypadków Salmonella enteritidis, 1 przypadek Salmonella gr. D). Nie odnotowano zbiorowych zatruc pokarmowych. Wśród rozpoznanych zakażeń jedna osoba była nosicielem.

Zachorowania wywołane przez rotawirusy oraz biegunki i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu utrzymywały się na poziomie podobnym jak w roku ubiegłym. Zaobserwowano natomiast wzrost zachorowań na biegunki wywołane przez norowirusy oraz choroby odzwierzęce.

6. CHOROBY ODDZWIERZĘCE

Najczęściej występującą chorobą odzwierzęcą występującą w powiecie jest borelioza z Lyme. W 2021 r. liczba nowo zarejestrowanych przypadków rozpoznania boreliozy znacznie wzrosła podobnie jak liczba przypadków osób narażonych na kontakt ze zwierzętami podejrzanymi o zakażenie wirusem wścieklizny.

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO W 2021 ROK

Pojawiły się pojedyncze przypadki zachorowań na poszczególne choroby zakaźne w tym po 1 przypadku tularemii oraz mikobakteriozy i inne BNO.

7. OGNISKA EPIDEMICZNE

W 2021 r. zarejestrowano 21 ognisk epidemicznych związanych z zakażeniem SARS- Co-V 2, głównie w placówkach Oświatowych. Odnotowano 3307 potwierdzonych przypadków, hospitalizowano 184 osoby, zmarły 114 osoby w tym najwięcej w grupie wiekowej 60+. Wszelkie wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczące zakażeń koronawirusem były na bieżąco przekazywane przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarnej do podmiotów leczniczych. Stacja w dalszym ciągu sprawuje nadzór nad zapobieganiem rozprzestrzeniania się choroby. Sytuację epidemiologiczną zachorowań na choroby zakaźne w porównaniu z rokiem 2020 przedstawia poniższa tabela:

Jednostka chorobowa	Rok 2020		Rok 2021	
	Zachorowania	Zapadalność	Zachorowania	Zapadalność
Salmonellozy	25	46,2	18	32,15
Clostridium difficile	4	7,40	14	25,01
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu u dzieci do lat 2	19	35,1	14	25,01
Mikobakteriozy i inne BNO	-	-	1	1,79
Szkarlatyna(płonica)	3	5,55	1	1,79
Zapalenie opon mózgowych: inne bakteryjne określone i nie określone	1	1,85	-	-
wirusowe, określone i nie określone	-	-	1	1,79
Choroba z Lyme (krętkowica kleszczowa)	2	3,70	7	12,50
Róża	1	1,85	2	3,58
Styczność i narażenie na wściekliznę/ potrzeba szczepień	4	7,40	10	17,89
Ospa wietrzna	107	198,1	88	157,43
Kiła: wczesna	-	-	1	1,79
Tularemia	-	-	1	1,79
Wirusowe zapalenie wątroby: Typ A	-	-	-	-
typu B	-	-	-	-
typu C	1	1,85	2	3,58
Swinka(nagminne zap. przyusznicy)	1	1,85	2	3,58
Zakażenia SARS-CoV-2(COVID - 19)	1398	2588,89	3307	5916,03

8. DZIAŁANIA W ZAKRESIE SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH

Szczepienia ochronne realizowane były zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych. W 2021 roku w powiecie przybyło 518 kart uodpornienia noworodków (dane na dzień 31.12.2021 r.)

Stopień uodpornienia dzieci i młodzieży wg roczników przedstawia się następująco:

- **w roczniku 2021 :**

- szczepionką p/w gruźlicy zaszczepionych zostało 98,07 % noworodków
- szczepienia pierwotne p/w WZW typu B przyjęło 46,53 % dzieci, zaś uzupełniające 40,73 % dzieci
- szczepienia pierwotne p/w błonicy, tężcowi i krztuścowi przyjęło 48,07 % dzieci, szczepienia pierwotne p/w Poliomyelitis przyjęło 47,49 % dzieci, zaś szczepienia p/w *Haemophilus influenzae* typu b 47,88 % dzieci
- szczepienia p/w *Streptococcus pneumoniae* wykonane zostały w 71,43 %
- szczepionką p/w rotawirusom zaszczepionych zostało 46,14 % dzieci

- **w roczniku 2020 :**

- szczepienia uzupełniające szczepionką p/w WZW typ B wykonane były w 85,57 %
- szczepienia pierwotne p/w błonicy, tężcowi, krztuścowi wykonane w 68,12 %, a uzupełniające w 20,64 %
- szczepienia pierwotne p/w Poliomyelitis wykonane w 67,62 %, zaś uzupełniające w 21,14 %
- szczepienia pierwotne *Haemophilus influenzae* typu b wykonane w 67,11%, uzupełniające w 21,31 %
- szczepienia p/w odrze, śwince i różyczce przyjęło 53,69 % dzieci
- szczepienia p/w *Streptococcus pneumoniae* wykonane zostały w 53,69 %, uzupełniające w 34,56 %
- szczepienia p/w rotawirusom wykonane zostały w 24,66 %

- **w 6 roku życia :**

- I dawka przypominająca szczepienia p/w błonicy, tężcowi, krztuścowi- 46,57 %
- szczepienia uzupełniające p/w odrze, śwince i różyczce wykonane w 42,71%

- **w 10 roku życia:**

- szczepienia uzupełniające p/w odrze, śwince i różyczce wykonane w 57,41 %

- **w 14 roku życia :**

- II dawka przypominająca szczepienia p/w błonicy, tężcowi, krztuścowi - 66,89 %

- **w 19 roku życia :**

- III dawka przypominająca szczepienia p/w błonicy, tężcowi- 66,02 %.

W ramach szczepień zalecanych na terenie powiatu ryckiego najczęściej wykonywano szczepienia:

- p/grypie zaszczepiono 1855 osób, wg przedziałów wiekowych :
0-4 lata– 19 osób, 5-14 lat – 50 osób, 15-64 lata – 570 osób, powyżej 65 r.ż. – 1216 osób
- p/ WZW typu B zaszczepiono 445 osób
- p/tężcowi 373 osób
- p/ ospie wietrznej 50 osób

SEKCJA BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOSCI ŻYWIENIA

Dane statystyczne dotyczące działalności sekcji BŻŻ w 2021 roku

Tab.1

Liczba wszystkich obiektów ujętych w ewidencji	1505/1416* *obiekty, w których sekcja BŻ jest komórką wiodącą
<i>W tym:</i>	
Zatwierdzonych w 2021 r.	23
Skontrolowanych	159
Ocenionych na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego	77
W tym niezgodnych	19
Liczba sporządzonych protokołów z kontroli (kompleksowych, tematycznych, interwencyjnych, itp.)	350, w tym 90 w zakresie COVID-19
Liczba sporządzonych protokołów z kontroli sprawdzających	28

Tab. 2

Liczba wydanych decyzji administracyjnych	32
Nakazowych	21
Oplatowych	51
Zamknięcia zakładów	0
Zakazu wprowadzania do obrotu środków spożywczych (podać liczbę)	1
- występowanie w obrocie żywności z ukończoną datą min. trwałości /terminem przydatności do spożycia	3

Tab. 3

Liczba nałożonych mandatów	11
Na kwotę	4300 zł
Liczba wniosków o ukaranie skierowanych do LPWIS	2
Liczba aktów oskarżenia i zawiadomień do prokuratury	0

Tab. 4

Liczba pobranych próbek	239
Liczba próbek kwestionowanych	2

Charakterystyka zakładów będących pod nadzorem sekcji BŻŻ w odniesieniu do głównych grup obiektów:

Zakłady produkcyjne

Kontroli poddano: 1 piekarnie, 5 zakładów produkujących lody z automatu, 2 zakłady produkujące lody tradycyjne, 5 zakładów przetwórstwa owocowo-warzywnego oraz 4 zakłady garmazeryjne.

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO W 2021 ROK

Kontrole dotyczyły m. in. oceny stanu sanitarno-technicznego maszyn i urządzeń, linii technologicznych oraz pomieszczeń, prawidłowości stosowania substancji dodatkowych dozwolonych, sposobu znakowania gotowego wyrobu, prawidłowości prowadzonych procesów technologicznych, stanu higieny i posiadanej dokumentacji zdrowotnej pracowników, jak również prawidłowości funkcjonowania systemów bezpieczeństwa żywności. Występujące niezgodności z prawem żywnościowym to: brak czystości i porządku, nieprawidłowo funkcjonujący system HACCP, przeterminowane środki spożywcze. Za stwierdzone uchybienia nałożono 4 mandaty karne na sumę 2000 zł oraz wydano 4. decyzje nakazujące wykonanie nałożonych obowiązków. Przeprowadzone w ww. zakładach rekontrole wykazały poprawę stanu sanitarnego.

Produkcja pierwotna

W tej grupie obiektów znajdują się plantacje owoców i warzyw oraz uprawy zbóż i uprawa grzybów. W 2021r. wpisano do rejestru 72 zakładów zajmujących się produkcją podstawową. Skontrolowano 19 obiektów, na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego. 2 kontrole zaplanowane wspólnie z PIORiN zostały przeprowadzone oddzielnie. W czasie kontroli nie pobrano próbek owoców miękkich do badań laboratoryjnych. Kontrole nie wykazały niezgodności z prawem żywnościowym. W związku z obecną sytuacją epidemiologiczną w kraju (COVID-19) rolnicy wykazywali się stosowną wiedzą na temat przestrzegania zasad higieny podczas produkcji i działań powiązanych.

Zakłady obrotu żywnością

Jest to grupa obiektów najbardziej zróżnicowana pod względem asortymentu żywności wprowadzanej do obrotu, warunków sanitarno-technicznych oraz wyposażenia zakładów. Skontrolowano: 56 sklepy, 3 magazyny hurtowe, 3 inne obiekty obrotu żywnością (ruchome punkty, tymczasowe obiekty, sezonowe punkty skupu owoców i warzyw), 5 wprowadzających mięso surowe na terenie targowiska. Łącznie przeprowadzono 188 kontroli, w tym 90 wynikające z nadzoru nad prawidłowością stosowania przepisów przeciwepidemicznych związanych ze stanem epidemii COVID-19).

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w ww. obiektach nałożono 12 mandatów karnych na sumę 1100 zł, wydano 12 decyzji opłatowych.

Zakłady żywienia zbiorowego otwarte

Skontrolowano 23 obiekty, w tym: 3 stacjonarne zakłady małej gastronomii i 4 ruchome zakłady małej gastronomii. W zakresie bezpieczeństwa żywności i żywienia przeprowadzono 50 kontroli, w tym: 17 wynikający z harmonogramu, 6. interwencyjnych, 11 rekontroli i 16 tematycznych.

Kontrole interwencyjne przeprowadzane były po otrzymaniu zgłoszeń od konsumentów o braku czystości i porządku w zakładach (uznane za niezasadne) oraz w ramach systemu RASFF po otrzymaniu informacji o powiadomieniu alarmowym/informacyjnym. W celu wyegzekwowania zgodności stanu sanitarno-technicznego zakładów z wymogami przepisów prawa żywnościowego wystosowano 7 decyzji administracyjnych. Nałożono 5 mandatów karnych na sumę 1900 zł.

Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego

Kontroli poddano 13 zakładów, w tym 10 stołówek w placówkach oświaty (7 kontroli sanitarnych i 2 interwencyjne). Zarówno kontrole sanitarne, jak i kontrole interwencyjne nie wykazały żadnych niezgodności z prawem żywnościowym. Wszystkie stołówki usytuowane w placówkach oświaty posiadają wdrożone procedury GHP, GMP oraz procedury oparte na zasadach systemu HACCP. Grupa tych obiektów poprzez właściwe podejście do zagadnienia wysokiej jakości zdrowotnej posiłków produkowanych w zakładzie wykazuje należytą troskę o jakość tych posiłków i bezpieczeństwo konsumenta.

W grupie tych zakładów znajdują się sale bankietowe. Skontrolowano 3 obiekty. Przeprowadzono 3 kontrole sanitarne, w tym: 1. kontrola wynikająca z harmonogramu i 2 tematyczne na wniosek podmiotu prowadzącego zakład. Wydano 2 decyzje zatwierdzające zakład. Wszystkie zakłady posiadają wdrożone systemy bezpieczeństwa żywności działające w ramach kontroli wewnętrznej, tj. GHP, GMP, HACCP.

Blok żywienia w domach opieki społecznej.

Przeprowadzono 3 kontrole, w tym: 1. kontrola wynikająca z harmonogramu i 2. rekontrola. Kontrola sanitarna wykazała niezgodności z prawem żywnościowym, tj: brak aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych osób przygotowujących posiłki oraz niesystematycznie prowadzoną dokumentację z zakresu funkcjonującego systemu HACCP. Wydano 2. decyzje nakazujące usunięcie ww. nieprawidłowości oraz 3. decyzje płatnicze obciążające kosztami kontroli. Przeprowadzone kontrole sprawdzające wykazały wykonanie nałożonych obowiązków.

Bloki żywienia w szpitalach

Przeprowadzono 2 kontrole, w tym: 1 kontrola sanitarna wynikająca z planu kontroli i 1 rekontrola. Ocenie teoretycznej poddano dekadowy jadłospis bez raportów magazynowych, który uznano za prawidłowy.

Przeprowadzona kontrola sanitarna wykazała nieprawidłowości, tj. brak dokumentacji z bieżącej kontroli wewnętrznej prowadzonej w ramach GHP, HACCP. W związku z powyższym wydano 1 decyzję nakazującą poprawę stanu oraz 2 decyzje opłatowe. Przeprowadzona rekontrola wykazała wykonanie nałożonych obowiązków.

Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością

Na terenie powiatu ryckiego występuje 1 zakład, który produkuje folię HDPE, folię LDPE i opakowania przeznaczone do kontaktu z żywnością, tj. do: schłodzonego mięsa, gorącej żelatyny, produktów zamrożonych oraz artykułów sypkich np. przyprawy.

Bieżącym nadzorem sanitarnym objęto także miejsca obrotu, tj.: 1. hurtownia i 6 sklepów.

W roku sprawozdawczym w tej grupie zakładów nie przeprowadzono kontroli sanitarnych i nie pobrano próbek do badań laboratoryjnych.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości popełniane przez producentów żywności, dystrybutorów oraz importerów mające lub mogące mieć wpływ na bezpieczeństwo produkowanej lub wprowadzanej do obrotu żywności dotyczyły:

- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń, urządzeń oraz sprzętu, będących na wyposażeniu zakładu,
- brak orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych osób mających kontakt z żywnością,
- niewłaściwie funkcjonujące systemy bezpieczeństwa żywności, tj. GHP, GMP, HACCP,
- nieodpowiednia jakość środków spożywczych wprowadzanych do obrotu, tj.: obecność żywności z ukończoną datą minimalnej trwałości/terminem przydatności do spożycia.

Urzędowa kontrola żywności (badania laboratoryjne)

Do analizy i badań laboratoryjnych łącznie pobrano 239 prób żywności i wyrobów do kontaktu z żywnością. W/w próbki pobierano w różnych kierunkach badań tj.: pozostałości pestycydów, zawartość metali szkodliwych dla zdrowia, zanieczyszczenia mikrobiologiczne, azotany, znakowanie, mikotoksyny, WWA, zawartości substancji dodatkowych, sensoryki.

Zgodnie z „Planem pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu dla PIS na 2021 rok” przeprowadzono 7 ocen znakowania żywności, w tym 3 suplementy diety i 4 środki specjalnego przeznaczenia żywieniowego. Znakowanie ww. żywności oceniono jako prawidłowe, zgodne z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie.

Łącznie zdyskwalifikowano 2 próbki żywności, które pobrano w ramach urzędowej kontroli. Były to produkty pn.: seler korzeniowy (1 próbka) zdyskwalifikowane za wykrycie przekroczenia wymagań odnośnie NDP pestycydów oraz produkt pn. Filety śledziowe po kaszubsku (1 próbka) zdyskwalifikowany za przekroczenie NDP zawartości sacharyny. W przypadku produktu pn. Filety śledziowe po kaszubsku poinformowano zgodnie z właściwością Powiatowego Lekarza Weterynarii. Ponadto w przypadku próbki produktu pn. Seler korzeniowy sporządzono formularz powiadomienia informacyjnego, który przesłano do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lublinie.

RASFF – System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – system służący szybkiej informacji i sprawnemu wycofaniu produktów niebezpiecznych znajdujących się na rynku.

W roku sprawozdawczym w ramach funkcjonowania systemu RASFF zgodnie z ustawowymi kompetencjami przeprowadzono 63 kontrole. Dotyczyły one powiadomień alarmowych i informacyjnych w zakresie:

- wykrycia obecności tlenu etylenu w produkcie pn. „Vitasia, Sezam łuskany, 50g”,
- wykrycia obecności niezadeklarowanej substancji – sydenafilu w produkcie pn. „Total Men”,
- przekroczenia NDP *glikolu propylenowego (E1520)* w produkcie pn. „Monster LH44”, „Monster Ripper”, „Monster Vanilla Espresso”, „Burn Zero Peach (Flury)”,
- przekroczenia NDP *pozostałości pestycydu: glifosatu* w produkcie pn. „Kasza Jaglana, SARITA”,
- przekroczenia NDP *estrów 3MCDP oraz estrów glicydowych* w produkcie pn. „Frytura gastronomiczna 100% olej palmowy rafinowany”,
- stwierdzenia obecności *kawalka szkła* w produkcie pn. „Napój alkoholowy Seagram’s Gin 0,7 litra”,
- stwierdzenia obecności niedozwolonego *ekstraktu z konopi włóknistych oraz zawartość Δ9-tetrahydrokannabinol (Δ9-THC)* w produkcie pn. „Premium Quality Hemp Oil, olejek konopny 10%, 5ml i 10ml”,
- przekroczenia NDP - *chlorpiryfosu* w produkcie pn. „Kasza Gryczana Plony Natury”,
- stwierdzenia obecności *włókna bambusowego* w produkcie pn. ALTOM®DESIGN Organic kubek z włókna bambusowego 350 ml”,
- przekroczenia NDP *pozostałości pestycydu: glifosatu* w produkcie pn. „Kasza jaglana, ESKA Kozyra Stanisław”,
- wykrycia obecności *tlenu etylenu* w 14 różnych produktach rybnych,
- wykrycia obecności *tlenu etylenu* w produkcie pn. „MDL Milka StVan100ml20K PLCZSKH”,
- przekroczenia NDP – *deoksyniwalenonu* w produkcie pn. „Makaron Pol Mak, świderki 400g”,
- wykrycia obecności *tlenu etylenu* w produkcie pn. „Maspex Polski Lek”,
- wykrycia obecności pestycydu *chlorpyryfosu* w produkcie pn. „Kapusta pekińska”,
- wykrycia obecności *tlenu etylenu* w produkcie pn. „Molekin Osteo”,
- wykrycia obecności *2-chloroetanolu* w produkcie pn. „Biowap Osteo D3 i Biowap Osteo D3+K2”,
- wykrycia obecności *Salmonella Enteritidis* w próbkach skór z szyj i tuszek drobiowych,
- wykrycia obecności *Salmonella Enteritidis* w próbkach środowiskowych pobranych od kur niosek gat. Gallus gallus,
- przekroczenia NDP - *dekokwinatu* w produkcie pn. „Jaja ściółkowe Moja Kurka”,
- wykrycia obecności *tlenu etylenu* w produkcie pn. „Chrzan tarty ze śmietanką Madero”,
- przekroczenia NDP *pozostałości pestycydu: glifosatu* w produkcie pn. „Kasza jaglana Radix-Bis”,
- przekroczenie NDP – *linuronu* w produkcie pn. „Marchew, hurtownia Tomik”,
- wykrycia obecności *tlenu etylenu* w produkcie pn. „Calcium Duo Alegro KWE”,
- stwierdzenia obecności *Salmonella Enteritidis* w produkcie pn. „Tatar wołowy, Zakłady Mięsne Łuków”,
- wykrycia obecności *tlenu etylenu* w produkcie pn. „PressCAL®MD92.5 Granulat”,
- przekroczenia NDP – *ochratoksyny A* w produkcie pn. „Rodzynki sułtanki 200g”,
- wykrycia obecności *tlenu etylenu (wyrażonego jako suma 2-chloroetanolu i tlenu etylenu)* w produkcie pn. „Dr VITA Calcium z Vit.C i Dr. VITA Multiwitamina + minerały”
- wykrycia obecności *tlenu etylenu (wyrażonego jako suma 2-chloroetanolu i tlenu etylenu)* w produkcie pn. „Calcium Duo Alegro z kwercytną, Calcium z Witaminą C o smaku poziomkowym i Plussz 100%”,
- przekroczenia NDP – *chlorotalonilu* w produkcie pn. „Bazylija EDAL, 100g pochodzącym z Egiptu”,
- przekroczenia NDP – *aflatoksyny B1 i sumy aflatoksyn* w produkcie pn. „Kresto orzeszki ziemne prażone solone”

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO W 2021 ROK

- przekroczenia NDP – *patuliny* w produkcie pn. „Bezpośredni sok jabłkowy 100% tłoczony”,
- wykrycia obecności *tlenku etylenu* (wyrażonego jako suma 2-chloroetanolu i *tlenku etylenu*) w produkcie pn. „Kerabione 60 kapsulek”.

Odnosnie dystrybutorów znajdujących się na terenie powiatu ryckiego prowadzono postępowanie wyjaśniające i sporządzono 2 powiadomienia informacyjne w związku z:

- wykryciem przekroczenia NDP linuronu na poziomie $0,028 \pm 0,014$ mg/kg w pobranej do badań próbce pn. „Seler korzeniowy”. Przeprowadzono postępowanie wyjaśniające, tj. wykonano kontrolę sanitarną w zakładzie (magazyn hurtowy), w którym została pobrana próbka. Kontrola wykazała brak w obrocie handlowym zdyskwalifikowanego produktu. Ustalono listę odbiorców selera korzeniowego. Dalsze postępowanie wyjaśniające wykazało, że u odbiorców produkt również już nie występuje w obrocie. Z uwagi na fakt, że zarówno producent, jak i dostawca selera korzeniowego prowadzą działalność poza terenem powiatu ryckiego, przesłano informacje do właściwych terenowo jednostek urzędowej kontroli żywności. W celu pokrycia kosztów poniesionych w zakresie pobrania próbki i wykonania badań laboratoryjnych wystosowano do producenta decyzję płatniczą na kwotę 755 zł,
- wykryciem przekroczenia NDP zawartości substancji dodatkowej- sacharyny na poziomie $274,2 \pm 18,8$ mg/kg w próbce żywności pn. „Filety śledziowe po kaszubsku”. Przeprowadzone postępowanie wyjaśniające, wykazało brak zakwestionowanego produktu w zakładzie, w którym próbkę pobrano. W związku, z tym, że producent ww. produktu znajduje się pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej powiadomiono właściwego terenowo Powiatowego Lekarza Weterynarii.

W odniesieniu do producentów zlokalizowanych na terenie działania PPIS w Rykach prowadzono postępowanie wyjaśniające w dwóch zakładach, które dotyczyły:

- powiadomienia przekazanego przez SCP Niemcy o niezgodności w sprawie wykrycia obecności *Listeria monocytogenes* (<10 jtk/g) w 3 z 5 próbek produktu pn. kalafior mrożony. W zakładzie, w którym wyprodukowano mrożony kalafior zostały pobrane zarówno urzędowe próbki produktu z tej samej partii, co pochodziła zdyskwalifikowana próbka, jak i przez producenta. Wyniki przebadanej próbki wykazały obecność *Listeria monocytogenes* w ilości mniej niż 10 w każdej z pobranych próbek.

W związku z powyższym zakład odpowiednio oznakował w/w partię mrożonego kalafiora i sprzedał jako półfabrykat do dalszego przerobu z informacją, iż produkt nadaje się do spożycia po obróbce termicznej,

- powiadomienia przekazanego przez punkt kontaktowy RASFF/AAC Estonii o niezgodności dot. przekroczenia NDP Fluazifopu-P ($0,052$ mg/kg) w produkcie mrożonym pn. „Broccoli, Hortex”, producent Polski Ogród Sp. z o.o. w Skierniewicach. Do wyprodukowania ww. produktu został wykorzystany półfabrykat (mrożony brokuł) pochodzący z zakładu produkcyjnego działającego na terenie powiatu ryckiego. W tymże zakładzie przeprowadzono kontrolę sanitarną, ustalono wykaz dostawców surowca wchodzącego w skład zakwestionowanej partii, wydano zarządzenie zabezpieczenia półfabrykatu na czas niezbędny do uzyskania wyników laboratoryjnych, pobrano urzędowe próbki mrożonego brokułu do badań laboratoryjnych w kierunku oznaczenia pozostałości pestycydów. Wyniki z badań próbek pobranych zarówno przez zakład produkcyjny, jak i przez PPIS w Rykach wykazały, że produkt spełnia wymagania prawa żywnościowego. W związku z powyższym wydano postanowienie uchylające zarządzenie zabezpieczenia.

W obydwu przypadkach informacje w sprawie przekazano do Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz do innych jednostek urzędowej kontroli żywności właściwych terenowo.

Podsumowanie:

W związku z obecną sytuacją epidemiologiczną w kraju duża część zakładów nie została skontrolowana w 2021 roku. Na podstawie wyników kontroli przeprowadzonych wyłącznie w części obiektów żywnościowo-żywnościowych prowadzony przez sekcję nadzór sanitarny oceniamy jako skuteczny. Stan sanitarno-higieniczny zakładów jest zróżnicowany, jednakże ulega systematycznej poprawie. Coraz mniej jest zakładów, w których stale powtarzały się te same nieprawidłowości. Sytuacja ta spowodowana jest m.in. sprawowaniem kontroli zewnętrznej w tych

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO W 2021 ROK

zakładach przez przedstawicieli PSSE, w ramach urzędowej kontroli żywności, tj. kontrole sanitarne, rekontrole, pobór próbek żywności. Plan pobierania próbek do badań żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu pracownicy sekcji realizowali w ciągu roku zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego i Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lublinie.

SEKCJA HIGIENY KOMUNALNEJ
OCENA STANU SANITARNEGO POWIATU RYCKIEGO W ZAKRESIE NADZORU
NAD JAKOŚCIĄ WODY

W roku 2021 PSSE w Rykach nadzorowała stan sanitarno-higieniczny oraz jakość wody w 29 wodociągach: 20 wodociągach zbiorowego zaopatrzenia oraz 9 wodociągach z ujęć indywidualnych. Nadzorowano również odcinek sieci wodociągu z powiatu lubartowskiego (gm. Ułęż). W 2021 roku liczba osób zaopatrywanych w wodę z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia i wodociągów z ujęć indywidualnych nie uległa większym zmianom w odniesieniu do 2020 r.

Tabela 1. % ludności korzystającej z wody nadzorowanej przez Inspekcję Sanitarną, liczba wodociągów w poszczególnych gminach

Lp	Gmina	% ludności korzystającej z wod. będących pod nadzorem PIS	Liczba wodociągów zbiorowego zaopatrzenia	Liczba wodociągów z ujęć indywidualnych
1	Ryki	95 % 30 miejscowości zwodociągowanych	5 (1 miasto; 4 wieś) - Ryki - Niwa Babicka - Moszczanka - Bobrowniki - Rososz	3 (2 miasto, 1 wieś) - KAMPOL-FRUIT - Spółdzielnia Mleczarska Ryki - Jakubowa Izba - Niwa Babicka
2	Dęblin	96 % 1 miejscowość zwodociągowana	2 (2 miasto) - Dęblin Jagiellońska - Dęblin Wiślana	2 (miasto) - Chłodnia Allmiz Dęblin - PAPU W. Gronczyński
3	Kłoczew	78 % 30 miejscowości zwodociągowanych	3 (wieś) - Kłoczew - Stare Zadybie - Wola Zadybska	1 (wieś) - Chłodnia Ulmer - Stare Zadybie
4	Ułęż	96 % 14 miejscowości zwodociągowanych	4 (wieś) - Ułęż - Białki - Sobieszyn - Zosin	3 (wieś) - SM Podlodów - Dwór Osmolice, - Białki Dolne - T. Tobiasz MAX Ułęż - 1 odcinek sieci wod. z pow. lubartowskiego
5	Nowodwór	95 % 16 miejscowości zwodociągowanych	4 (wieś) - Nowodwór - Zawitała - Trzcianki - Grabów Szlachecki	0
6	Stężycza	94 % 14 miejscowości zwodociągowanych	2 (wieś) - Stężycza - Brzeziny	0
	Razem		20	9 + 1 odcinek sieci

W powiecie ryckim w 2021 r. PSSE Ryki nadzorowała 29 wodociągów oraz 1 końcówkę sieci wodociągowej. Wodociągi funkcjonowały w oparciu o 30 ujęć, tworząc sieć wodociągową o łącznej długości około 615 km. W stosunku do roku 2020 ilość wodociągów zbiorowego zaopatrzenia oraz ujęć indywidualnych nie uległa zmianie

Ogółem z wody wodociągowej będącej pod nadzorem PSSE w Rykach korzystało około **52 160** osób, co stanowi około **94%** ludności powiatu (nie zanotowano większej zmiany w odniesieniu do 2020 r.).

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO W 2021 ROK

Inspekcja Sanitarna kontrolowała jakość wody w nadzorowanych wodociągach poprzez stały nadzór bieżący.

W ramach prowadzonej kontroli wewnętrznej także przedsiębiorstwa dostarczające wodę dla ludności zlecały wykonywanie badań produkowanej wody. W 2021 r. wszyscy administratorzy wodociągów zrealizowali badania określone w zatwierdzonych harmonogramach poboru prób wody.

W 2021 r. w wodociągach zbiorowego zaopatrzenia w: Trzciankach, Białkach, Nowodworze i Zawitala stwierdzono przekroczenia wskaźników mikrobiologicznych, co po oszacowaniu ryzyka zdrowotnego skutkowało wydaniem decyzji o braku przydatności wody do spożycia przez ludzi.

W związku ze stwierdzanymi przekroczeniami wskaźników mikrobiologicznych wydano 11 decyzji o warunkowej przydatności wody do spożycia w wodociągach: Ryki, Rososz, Zosin, Ułęż, Sobieszyn, Moszczanka, Nowodwór, „PAPU” W. Gronczyński, Wola Zadybska, Dęblin ujęcie Jagiellońska, ujęcie Wiślana. Wydano 4 decyzje o warunkowej przydatności do spożycia w związku z przekroczeniami fizykochemicznymi: Nowodwór, Moszczanka, „PAPU” W. Gronczyński, Wola Zadybska.

Niewielkie przekroczenia mętności, żelaza, manganu odnotowano w wodociągach zbiorowego zaopatrzenia: Zawitała, Stare Zadybie, Stężyca, Trzcianki.

Na koniec 2021 r. wszystkie wodociągi nadzorowane przez Inspekcję Sanitarną na terenie powiatu ryckiego dostarczały wodę o odpowiedniej jakości.

We wszystkich gminach zwiększyła się w niewielkim stopniu liczba przyłączy wodociągowych: ogółem 111 przyłączy o długości około 4,673 km.

W części wodociągów istniejąca infrastruktura wodociągowa wymaga bieżącej i prawidłowej konserwacji, a także w niektórych przypadkach wymiany wyeksploatowanych odcinków w sieci wodociągowej.

Przyspieszenia wymaga proces porządkowania gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę istniejących oraz budowę nowych systemów kanalizacyjnych, szczególnie na terenach wiejskich.

W związku z realizacją monitoringu jakości wody w 2021 r. przeprowadzono:

- 25 kontroli sanitarnych, w tym 4 kontrole sprawdzających skuteczność podjętych działań naprawczych, po wydaniu decyzji o warunkowej lub braku przydatności wody do spożycia oraz 1 kontrolę sprawdzającą /urządzenia wodociągowe/,
- 56 kontroli przy poborze prób wody.

Pobrano prób wody:

- z wodociągów:
 - 51 prób w kierunku badań fizykochemicznych,
 - 126 prób w kierunku badań mikrobiologicznych,

Wydano 33 decyzji merytorycznych w tym:

- 4 decyzje o braku przydatności wody,
- 15 decyzji o warunkowej przydatności wody do spożycia,
- 9 decyzji stwierdzających przydatność wody po działaniach naprawczych,
- 1 decyzja w związku ze stwierdzeniem zaniedbań w zakresie stanu sanitarno –technicznego ujęcia wodociągowego,
- 2 decyzje dot. jakości wody ciepłej– na podstawie wyników badań wody wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej, jak i nadzoru epidemiologicznego,
- 1 decyzja dot. przedłużenia terminu wykonania decyzji o warunkowej przydatności- fizykochem. Moszczanka,
- 1 decyzja dot. unieruchomienia brodzika dla dzieci na Pływalni Powiatowej w Rykach.

Wydano 26 decyzji opłatowych w tym:

- 24 decyzji ze względu na pogorszenie jakości wody,
- 1 decyzja w związku ze stwierdzeniem zaniedbań w zakresie stanu sanitarno –technicznego ujęć wodociągowych,

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO W 2021 ROK

- 1 decyzja dot. kwestionowanych prób pobranych w ramach nadzoru na Pływalni Powiatowej w Rykach.

Wydano 188 ocen cząstkowych jakości wody, 7 ocen obszarowych, 29 ocen okresowych, 17 ocen dotyczących jakości wody ciepłej, 27 komunikatów dot. jakości wody przeznaczonej do spożycia, 4 oceny jakości wody w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli, 1 ocenę roczną dot. jakości wody na pływalni, 14 ocen cząstkowych dot. jakości wody na pływalni.

Wystosowano 26 wystąpień dotyczących jakości wody wodociągowej, 3 wystąpienia dot. jakości wody na pływalni.

LABORATORIA WYKONUJĄCE BADANIA JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI

Na terenie powiatu ryckiego znajdują dwa laboratoria wykonujące badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, które posiadały zatwierdzony system jakości prowadzonych badań wody przez PPIS w Rykach. Laboratorium AGROLAB Polska Sp. z o.o. w Dęblinie posiadało zatwierdzenie wykonywanych badań w zakresie parametrów mikrobiologicznych: ogólna liczba drobnoustrojów, bakterie grupy coli, *Escherichia coli*, Enterokoki, *Pseudomonas aeruginosa*, *Legionella spp.*, *Clostridium perfringens* oraz parametrów fizykochemicznych: chlor wolny, stężenie chlorków, pH, przewodność, mętność, stężenie jonu amonowego, azotanów, azotynów, kadm, chrom, mangan, nikiel, ołów, antymon, miedź, selen, arsen, glin, żelazo, magnez, sód i wapń. Natomiast Laboratorium PGK i M w Rykach Sp. z o.o. w zakresie parametrów mikrobiologicznych: *Escherichia coli*, Enterokoki, bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów oraz parametrów fizykochemicznych: zawartość chlorków, manganu, żelaza, stężenie jonu amonowego, azotanów i azotynów; wartość pH, przewodność elektryczna, mętność, barwa, smak, zapach.

BADANIA CIEPŁEJ WODY W KIERUNKU OBECNOŚCI BAKTERII Z RODZAJU LEGIONELLA SP.

Liczba placówek, które podlegają kontroli wewnętrznej wody ciepłej znajdujących się w ewidencji PSSE Ryki: 68 obiektów: 45 placówek oświatowo- wychowawczych, 17 obiektów zapewniających bazę noclegową, w tym 1 hotel, 3 obiekty sportowe, 1 szpital, 1 DPS oraz pływalnia.

W trakcie 2021 r. badania wody ciepłej, w ramach kontroli wewnętrznej, wykonały obiekty: 2 obiekty zapewniające bazę noclegową, spośród 45 placówek szkolno- wychowawczych, 6 placówek wykonało badania, 1 DPS, pływalnia oraz dwukrotnie szpital. Część placówek oświatowych w latach ubiegłych poinformowała, iż na terenie ich obiektu nie jest wytwarzany aerozol wodno- powietrzny, bądź nie posiada w ogóle pryszniców.

Wydano 17 ocen jakości wody ciepłej na podstawie przedstawionych przez podmioty badań wody przeprowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej oraz nadzoru sanitarnego, jak również badań wykonanych w roku 2020r. a przedłożonych PIS w 2021r. W ramach nadzoru sanitarnego wykonano badania w kierunku obecności pałeczek *Legionella sp.* w dwóch obiektach: szpital oraz hotel. Prowadzono postępowanie administracyjne w stosunku do szpitala powiatowego w związku ze skolonizowaniem w stopniu średnim jednego z pobranych punktów- zarówno w próbach pobranych ramach nadzoru sanitarnego, jak i kontroli wewnętrznej- wydano 2 decyzje administracyjne- obowiązki wykonano.

OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ NA TERENIE POWIATU RYCKIEGO

Sekcja Higieny Komunalnej PSSE w Rykach nadzorowała stan sanitarno- techniczny 179 obiektów użyteczności publicznej w tym:

- 1 szalet publiczny,
- 1 hotel
- 16 obiektów z bazą noclegową,
- 87 zakłady świadczące usługi fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej,
- 14 cmentarzy,
- 2 obiekty transportu publicznego- dworzec PKS, PKP wraz ze środkami transportu,

- 5 placów zabaw z piaskownicami,
- 1 zakład świadczący usługi pogrzebowe,
- 25 aptek,
- 13 stacji paliw,
- 3 obiekty sportowe,
- 1 kino
- 3 pralnie
- 3 środków transportu
- 1 dom wielopokoleniowy dla bezdomnych
- 1 dom pomocy społecznej

Stan ilościowy w/w obiektów w ciągu ostatnich lat ulega niewielkim zmianom.

Obiekty użyteczności publicznej stanowią stosunkowo liczną i zróżnicowaną grupę zarówno pod względem ich przeznaczenia jak i wymagań sanitarnych, których spełnienie jest warunkiem bezpieczeństwa sanitarnego świadczonych usług. W ocenie sanitarnej obiektów brane są pod uwagę głównie: zaopatrzenie obiektów w wodę, postępowanie z odpadami, bielizną czystą i brudną, stan sanitarny pomieszczeń usługowych, mieszkalnych, sanitariatów oraz zaplecza.

W większości obiektów w których świadczone są usługi fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej /które stanowią znaczącą ilość będących pod nadzorem Inspekcji Sanitarnej obiektów/ pomieszczenia i wyposażenia dostosowano do obowiązujących wymogów. W jednym z obiektów stwierdzono nie zachowanie należytej czystości przy wykonywaniu usług. Kontrole sanitarne w większości obiektów użyteczności publicznej nie zostały wykonane ze względu na ogłoszony stan epidemii w kraju.

Gospodarka odpadami

Na terenie powiatu ryckiego funkcjonują oczyszczalnie mechaniczno-biologiczne w miastach Ryki i Dęblin oraz w niektórych gminach wiejskich, które są częściowo skanalizowane: miejscowość Stężyca, Trzcianki w gm. Nowodwór, Kłoczew. Ścieki z obszarów miejskich i wiejskich nieobjętych systemem kanalizacyjnym gromadzone są przeważnie w zbiornikach bezodpływowych /typu szambo/ i wywożone taborem asenizacyjnym do oczyszczalni ścieków. Niestety wiele z tych zbiorników jest w złym stanie technicznym lub są one źle eksploatowane.

Dwa obiekty dysponujące pokojami noclegowymi posiadają własne biologiczne oczyszczalnie ścieków.

W nadzorowanych obiektach kontrolowano sposób postępowania z odpadami komunalnymi a także niebezpiecznymi, w szczególności tymi, które mogą stanowić zagrożenie ze względu na możliwość przenoszenia czynników biologicznych. Zwracano uwagę na odpady powstające w szczególności w zakładach typu: zakłady pogrzebowe wraz ze środkami transportu oraz w zakładach świadczących usługi kosmetyczne.

W 2021 roku w wyniku stwierdzenia nieprawidłowości po przeprowadzonych kontrolach obiektów użyteczności publicznej wydano:

- 6 decyzji merytorycznych
- 8 decyzji opłatowych
- 1 mandat karny na kwotę 200 zł

Jednocześnie w ramach posiadanych uprawnień wydano:

- 14 decyzji dot. ekshumacji zwłok/szczątków,
- 2 decyzje zatwierdzające laboratoria do wykonywania badań wody,
- 1 decyzja umarzające,
- 8 postanowienia w tym 7 dotyczących sprowadzenia szczątków ludzkich z zagranicy.

STANOWISKO HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY

Nadzorem sanitarnym zostało objętych ogółem 66 placówek (placówki stałe: 3 żłobki, 1 klub malucha, 9 przedszkoli, 16 szkół podstawowych, 17 zespołów szkół, 1 liceum, 1 specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, 1 ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy, 2 poradnie psychologiczno-pedagogiczne, 8 świetlic, 5 ośrodków kultury, 1 ognisko muzyczne, 1 szkoła wyższa).

Liczba kontroli, decyzji, opinii, interwencji

W 2021 r. przeprowadzono: 28 kontroli sanitarnych (w tym 1 kontrola wypoczynku dzieci i młodzieży), 3 kontrole sprawdzające, 2 kontrole odbiorowe.

Skontrolowano 15 placówek: wydano 5 decyzji administracyjnych na stwierdzone nieprawidłowości, 2 decyzje administracyjne zmieniające termin wykonania obowiązku i 2 opinie zatwierdzające odbiór.

Ponadto w roku 2021r. wydano 169 opinii dotyczących zawieszenia zajęć w żłobkach, przedszkolach oraz szkołach w uwagi na panujący stan epidemii COVID-19.

Rozpatrzono także 2 interwencje, pierwsza z nich dotyczyła anonimowej zgłoszenia od rodzica dziecka uczęszczającego do Miejskiego Żłobka „Raj Malucha” w Dęblinie dotyczącego złego samopoczucia, zmęczenia i rozdrażnienia dziecka po powrocie z placówki ze względu na wysokie temperatury. Do Dyrektora Miejskiego Żłobka w Dęblinie zostało wystosowane pismo wnoszące o podjęcie niezbędnych czynności zmierzających do dostosowania temperatur w placówce do panujących warunków pogodowych. W placówce 3 sale wyposażone są w klimatyzatory, natomiast 2 pozostałe korzystają z wentylatorów stojących. Temperatura jest na bieżąco monitorowana, jeśli u dziecka wystąpią niepokojące objawy, rodzic zostaje natychmiast powiadomiony .

Druga interwencja dotyczyła anonimowego zgłoszenia od rodzica dziecka, który poinformował Powiatową Stację Sanitarno- Epidemiologiczną w Rykach oraz Wojewódzką Stację Sanitarno- Epidemiologiczną w Lublinie o niepokojących objawach chorobowych wśród dzieci w Miejskim Przedszkolu nr 3 w Dęblinie, PPIS w Rykach udał się do placówki celem ustalenia danych. Po uzyskaniu danych dotyczących absencji dzieci oraz po rozmowie z Dyrektorem placówki, nie stwierdzono większej absencji wśród dzieci oraz aby przyczynami nieobecności były objawy chorobowe tj. biegunka i wymioty. Ponadto po analizie zgłoszeń od lekarzy (druk ZLK-1) nie było zgłoszeń, które świadczyły by o podejrzeniu choroby zakaźnej.

Stan techniczny i sanitarny placówek

Spośród skontrolowanych placówek oświatowo- wychowawczych wszystkie funkcjonowały w budynkach przystosowanych do celów nauczania i wychowania.

Dwie skontrolowane placówki funkcjonowały w budynkach wymagających remontu. W jednej z nich stwierdzono niewłaściwy stan sanitarnotechniczny ścian i sufitów w salach oraz w pomieszczeniu szatni. W drugiej natomiast stwierdzono brak części ogrodzenia placówki, niewłaściwy stan techniczny nawierzchni asfaltu, płyt chodnikowych wokół budynku oraz niewłaściwy stan techniczny schodów prowadzących do wejść.

W trakcie kontroli sanitarnych szczególną uwagę zwracano na warunki potrzebne do utrzymania higieny osobistej uczniów, we wszystkich skontrolowanych placówkach zapewniono warunki do utrzymania higieny osobistej dla dzieci/uczniów oraz standardy dostępności do urządzeń sanitarnych.

Ergonomia mebli szkolnych i przedszkolnych, pomiar temperatury, możliwość pozostawiania książek i przyborów szkolnych

W 2021r. w ramach bieżącego nadzoru przeprowadzano ocenę dostosowania mebli przedszkolnych/szkolnych do wzrostu przedszkolaków/uczniów oraz dokonywano pomiaru temperatur panujących w pomieszczeniach placówek.

Oceniono dostosowanie mebli do wzrostu uczniów i przedszkolaków w 5 placówkach w 15 oddziałach na 167 stanowiskach. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Dokonano 43 pomiarów temperatury w 6 skontrolowanych placówkach. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO W 2021 ROK

Ponadto wszystkie skontrolowane szkoły posiadają możliwość pozostawienia książek i przyborów szkolnych przez uczniów tj. w indywidualnych szafkach, jak i w szafach w klasach.

Oświetlenie

Oddział Laboratoryjny WSSE w Lublinie przeprowadził pomiary natężenia i równomierności oświetlenia w 2 placówkach, w obydwu z nich stwierdzono nieprawidłowości. Wydano 2 decyzje administracyjne dotyczące zapewnienia właściwego oświetlenia.

Natomiast na podstawie wyników pomiarów natężenia i równomierności oświetlenia przeprowadzonych przez podmioty zewnętrzne w żadnej z placówek nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto w odniesieniu do placówek, które nie posiadały wyników z pomiarów natężenia i równomierności oświetlenia wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą przeprowadzenie w/w pomiarów. Wystosowano również 5 wystąpień dotyczących potrzeby przeprowadzenia pomiarów natężenia i równomierności oświetlenia w pomieszczeniach świetlic oraz Gminnych Ośrodków Kultury.

Wypoczynek dzieci i młodzieży

- *Wypoczynek zimowy:*

Na terenie powiatu ryckiego w ogólnopolskiej bazie wypoczynku nie zarejestrowano żadnej formy wypoczynku zimowego dzieci i młodzieży.

- *Wypoczynek letni:*

Na terenie powiatu ryckiego w ogólnopolskiej bazie wypoczynku zarejestrowana była jedna forma wypoczynku – obóz pod namiotami ze stałą infrastrukturą komunalną.

Przeprowadzono kontrolę sanitarną obozu pod namiotami, którego organizatorem była Chorągiew Lubelska ZHP, ul. Żołnierzy Niepodległej 7, 20-078 Lublin. Obóz zlokalizowany był na polanie przy obiektach użytkowanych przez Komendę Hufca ZHP Ryki, ul. Piaskowa 40, 08-500 Ryki

Przeprowadzono w sumie 2 kontrole sanitarne wypoczynku: 1 przez pion higieny dzieci i młodzieży i 1 przez pion higieny żywności i żywienia. Podczas kontroli nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości.

Wnioski

Stan higieniczno-sanitarny placówek ulega ciąglej poprawie, w miarę posiadanych nakładów finansowych placówki realizują zalecenie pokontrolne PPIS w ustalonych terminach, w uzasadnionych przypadkach zwracają się z wnioskiem o przesunięcie terminu wykonania realizacji zaleceń.

Ponadto Dział Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadzał kontrole tematyczne placówek oświatowych dotyczące reżimu sanitarnego, w czasie epidemii COVID-19, podczas których przeprowadzano rozmowy z dyrektorami szkół odnośnie wytycznych MEN, MZ, GIS dla publicznych i niepublicznych szkół i placówek w związku z wystąpieniem stanu epidemii, a także dyrektorami przedszkoli odnośnie wytycznych przeciwepidemicznych Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 19 listopada 2020 roku dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkole podstawowej i innych form wychowania przedszkolnego oraz instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

Podczas kontroli sprawdzano przygotowanie placówek do funkcjonowania w czasie stanu epidemii COVID-19 (tj. obowiązek posiadania procedur oraz regulaminów, stosowanie się do wytycznych). W żadnej z skontrolowanych placówek nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

STANOWISKO HIGIENY PRACY

Sekcja Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami prowadzi nadzór sanitarny w celu poprawy warunków pracy i ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy.

W 2021 roku Sekcja HP realizowała zadania kontrolne wg własnego harmonogramu kontroli w nadzorowanych zakładach pracy z uwzględnieniem wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego. W związku z trwającym stanem epidemii spowodowanym zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, pracownicy Sekcji HP byli w dużej mierze delegowani do pracy obejmującej działania związane ze zwalczaniem epidemii spowodowanej koronawirusem SARS-CoV-2.

Bieżący nadzór sanitarny sprawowany przez pion higieny pracy obejmował kontrole przestrzegania przepisów m. in. z zakresu:

- bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy,
- wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich u zatrudnionych pracowników,
- oceny ryzyka zawodowego,
- nadzoru nad substancjami, mieszaninami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- nadzoru nad szkodliwymi czynnikami: biologicznymi, fizycznymi, chemicznymi występującymi w środowisku pracy,
- przestrzegania przez pracodawców przepisów rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem epidemii wywołanej zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

Plan pracy obejmował również program wieloletni, tj. ocenę przygotowania pracodawców pod kątem przepisów i zasad bhp podczas usuwania i zabezpieczania wyrobów zawierających azbest w ramach Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu.

W roku 2021 (IV kwartał) w ewidencji nadzoru sekcji HP widniało 401 obiektów znajdujących się na terenie powiatu ryckiego, z których 267 było kontrolowanych przez pion higieny pracy w latach ubiegłych bądź w roku sprawozdawczym 2021. Pozostałe obiekty wpisane do ewidencji nie były dotychczas kontrolowane. Przeprowadzono 54 kontrole (w tym 11 kontroli sprawdzających wykonanie nieprawidłowości przez pracodawców) w 47 zakładach pracy. Przeprowadzono 1 kontrolę wspólnie z Działem Laboratoryjnym WSSE w Lublinie w ramach nadzoru w zakresie pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy w wytypowanym wcześniej zakładzie pracy.

W skontrolowanych zakładach pracy było zatrudnionych 1515 pracowników. Największa liczba zatrudnionych to pracownicy wg następującej klasyfikacji działalności:

- PKD 10 Przetwórstwo przemysłowe – 549 zatrudnionych,
- PKD 25 Produkcja metalowych wyrobów gotowych – 247 zatrudnionych,
- PKD 28 Produkcja maszyn i urządzeń – 154 zatrudnionych,
- PKD 49 Transport lądowy – 122 zatrudnionych,
- PKD 14 Produkcja odzieży – 103 zatrudnionych,
- PKD 86 Opieka zdrowotna – 96 zatrudnionych,
- PKD 23 Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – 61 zatrudnionych.

Przekroczenia normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia stwierdzono w 9 skontrolowanych zakładach pracy.

Spośród czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy w kontrolowanych zakładach największy problem stanowi hałas. Przekroczenia najwyższych dopuszczalnych natężeń (NDN) hałasu dotyczyły branż o następującym profilu produkcji:

- Przetwórstwo przemysłowe (PKD 10) – 2 zakłady,
- Produkcja metalowych wyrobów gotowych (PKD 25) – 5 zakładów,

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO W 2021 ROK

• Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną (PKD 35) – 2 zakłady,
W warunkach przekroczeń NDN hałasu pracowało 217 pracowników, w tym:

- Przetwórstwo przemysłowe – 186 pracowników,
- Produkcja metalowych wyrobów gotowych – 20 pracowników,
- Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną – 11 pracowników.

W 1 zakładzie zajmującym się wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną (PKD 35) stwierdzono przekroczenie normatywów higienicznych w zakresie drgań mechanicznych o działaniu miejscowym na organizm człowieka. W warunkach przekroczenia NDN pracowało 2 pracowników (jednoczesne narażenie na ponadnormatywny hałas).

Ze względu na przekroczenia normatywów higienicznych dotyczących NDN hałasu i drgań mechanicznych pracodawcy podejmują kompleksowe działania mające na celu poprawę warunków pracy. Są to działania tj.:

- techniczne tj. oznakowanie stref z przekroczeniami znakami bezpieczeństwa i nakazem stosowania środków ochrony indywidualnej; wymiana lub remont maszyn, narzędzi stosowanych w procesach technologicznych;
- organizacyjne (skrócony czas pracy w narażeniu lub dodatkowe przerwy w czasie pracy);
- wyposażenie pracowników w odpowiednie środki ochrony indywidualnej o odpowiedniej charakterystyce tłumienia i nadzór prawidłowości ich stosowania;
- profilaktyka medyczna.

W 1 zakładzie zajmującym się produkcją metalowych wyrobów gotowych (PKD 25) na stanowiskach spawalniczych stwierdzono przekroczenie normatywów higienicznych w zakresie stężenia pyłów i czynników chemicznych. W warunkach przekroczenia NDS pracowało 29 pracowników. Wydano decyzję nakazującą obniżenie stężenia czynników szkodliwych dla zdrowia do wartości nieprzekraczających NDS tych czynników.

Zgodnie z „Wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego do planowania i działalności PIS w 2021 r.”, szczególnym nadzorem były objęte zakłady pogrzebowe. W ewidencji obiektów Higieny Pracy znajdują się 2 zakłady pogrzebowe, które zostały skontrolowane. Nie stwierdzono w nich nieprawidłowości.

W wyniku przeprowadzonych kontroli warunków pracy i higieniczno-sanitarnych wydano 16 decyzji administracyjnych z 29 nakazami do wykonania przez pracodawców, w tym: 4 decyzje zmieniające termin wykonania nakazów, 2 decyzje umarzające postępowanie administracyjne ze względu na wykonanie stwierdzonych nieprawidłowości przed wydaniem decyzji merytorycznych. Wydano 13 decyzji płatniczych.

Uchybienia, których usunięcie egzekwowano od przedsiębiorców poprzez nałożenie decyzji administracyjnych dotyczyły:

- braku aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia pracowników występujących w środowisku pracy w zakresie: hałasu, drgań mechanicznych o działaniu ogólnym na organizm człowieka, zanieczyszczeń pyłowych i zanieczyszczeń chemicznych powietrza,
- obniżenia stężenia frakcji wdychalnej pyłów oraz zanieczyszczeń chemicznych powietrza tj.: tlenek węgla, tlenek azotu, ditlenek azotu na stanowiskach pracy spawacza i ślusarza- spawacza, a także stężenia manganu – frakcja respirabilna na stanowisku spawacza, do wartości nieprzekraczających NDS czynników szkodliwych dla zdrowia,
- braku aktualizacji oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy uwzględniającej szkodliwe dla zdrowia czynniki występujące na stanowisku pracy tj.: hałas i drgania mechaniczne, szkodliwe czynniki biologiczne, czynniki rakotwórcze i mutagenne występujące w środowisku pracy,
- braku rejestrów prac narażających pracowników na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 grupy zagrożenia oraz rejestrów pracowników narażonych na działanie tych czynników biologicznych,

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO W 2021 ROK

- braku rejestrów prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym oraz rejestru pracowników narażonych na te czynniki,
- braku rejestru czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowisku pracy oraz kart badań i pomiarów tych czynników,
- braku opracowania programu działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia pracowników na hałas w związku z przekroczeniem w środowisku pracy wartości NDN,
- nieodpowiedniego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń: umywalni, szatni i jadalni,
- nieodpowiedniego stanu higieniczno-sanitarnego podłóg w pomieszczeniach pracy,
- braku wentylacji grawitacyjnej oraz mechanicznej w hali warsztatowej oraz braku odciążu z wylotu układów wydechowych pojazdów samochodowych,
- braku wentylacji w pomieszczeniu umywalni.

W związku z niewykonaniem przez pracodawcę nakazów wynikających z decyzji, wydano 1 upomnienie.

Ze 161 zakładów znajdujących się w ewidencji HP, w których występują szkodliwe czynniki biologiczne skontrolowano 20. Przeprowadzono 21 kontroli. W 3 zakładach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie występowania czynników biologicznych na stanowisku pracy. Wydano 3 decyzje z nakazami do wykonania.

W 22 zakładach pracy będących w nadzorze PSSE występuje kontakt pracowników lub narażenie na czynniki rakotwórcze/mutagenne; w 14 zakładach jest to krzemionka krystaliczna (kwarc, krystobalit) - frakcja respirabilna - powstająca w procesie pracy, w 1 zakładzie pyły drewna, w 4 zakładach promieniowanie jonizujące, w 2 zakładach benzen obecny w benzynie silnikowej. Kontrole przeprowadzono w 15 obiektach; liczba kontroli 18. Ogólna liczba pracowników w skontrolowanych zakładach w których występują czynniki rakotwórcze to 142 osoby, w tym 134 pracuje w kontakcie z tymi czynnikami, natomiast 8 osób w narażeniu (w tym 2 kobiety).

W 2021 r. przeprowadzono 1 kontrolę w ramach bieżącego nadzoru nad warunkami pracy podczas zabezpieczania bądź usuwania wyrobów zawierających azbest. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Trzech pracowników firmy zajmującej się usuwaniem i zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest, która została poddana kontroli, jest narażonych na kontakt z czynnikami rakotwórczymi. Firma świadcząca te usługi nie jest z powiatu ryckiego

W 6 obiektach stwierdzono nieprawidłowości. Wydano 4 decyzje z nakazami do wykonania. W 2 zakładach pracy pracodawcy usunęli nieprawidłowości przed wszczęciem postępowania administracyjnego. W 11 zakładach pracy pouczone pracodawców, że dane z rejestrów prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania pracowników w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym należy przekazywać Lubelskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu inspektorowi Sanitarnemu oraz Okręgowemu Inspektorowi Pracy corocznie w terminie do 15 stycznia. Wielu pracodawców nie było świadomych, iż ww. informacje należy zgłaszać nawet wtedy, gdy nie występuje narażenie pracowników a jedynie praca w kontakcie z czynnikami rakotwórczymi/mutagennymi.

W ewidencji HP w 2021 r. znajdowały się 24 podmioty lecznicze. Przeprowadzono 4 kontrole w 3 obiektach. W 1 zakładzie stwierdzono nieprawidłowości. Wydano 1 decyzję z nakazami do wykonania.

W 2021 r. w zakresie spraw dotyczących chorób zawodowych rozpatrywano i prowadzono postępowanie administracyjne w związku z podejrzeniem choroby zawodowej u: 1 pracownika, 3 byłych pracowników oraz 2 rolników prowadzących własne gospodarstwo rolne, odpowiednio wymienionych w wykazie chorób zawodowych pod poz.: 20.1 - przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego - zespół cieśni w obrębie nadgarstka; 3.1 – pylica płuc – pylica krzemowa i 6 – astma oskrzelowa (1 osoba); 15 - przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym

wysiłkiem głosowym trwającym co najmniej 15 lat (2 osoby); 26 - choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa (2 osoby).

Wśród prowadzonych postępowań w związku z podejrzeniem choroby zawodowej, jedno zostało wszczęte w 2020 r., sześć w 2021 r. W wyniku przeprowadzonych wizytacji w ramach postępowań wyjaśniających dotyczących podejrzenia choroby zawodowej, sporządzono 4 karty oceny narażenia zawodowego, które zostały przesłane do WOMP w Lublinie. W wyniku powyższego na podstawie kart oceny narażenia zawodowego i otrzymanych orzeczeń lekarskich z jednostki orzeczniczej I stopnia WOMP Poradnia Chorób Zawodowych w Lublinie wydano: 1 decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej (poz. 26) oraz 2 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (poz.: 20 pkt.1, poz. 26). Sporządzono 1 kartę stwierdzenia choroby zawodowej (poz. 26).

W dalszym ciągu trwa postępowanie dotyczące 2 byłych pracowników (poz.3.1 i 6 i poz. 15).

PPIS w Garwolinie prowadzący postępowanie w sprawie podejrzenia choroby zawodowej, zwrócił się z prośbą do PPIS w Rykach o opracowanie kart narażenia zawodowego związanego ze sposobem wykonywania pracy: przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego - zespół cieśni w obrębie nadgarstka (poz. 20.1.); przewlekłe choroby układu ruchu: przewlekłe zapalenie okołostawowe barku (poz.19.4), przewlekłe uszkodzenie łąkotki (poz.19.3), przewlekłe zapalenie kaletki maziowej (poz.19.2) u pracownicy zatrudnionej na stanowisku ślusarz, szlifierz w byłym zakładzie pracy na terenie powiatu ryckiego. Z uwagi na fakt, iż zakład pracy nie istnieje, PPIS w Rykach nie miał możliwości sporządzenia kart oceny narażenia zawodowego. Przesłano jedynie szczątkową dokumentację uzyskaną od byłego właściciela zakładu, który nie mieszka na terenie powiatu ryckiego (świadcstwo pracy, zaświadczenie lekarskie, zaświadczenie o odbytym szkoleniu w zakresie bhp).

PPIS w Otwocku prowadzący postępowania w sprawie podejrzenia choroby zawodowej, zamieszczonej w wykazie chorób zawodowych w poz. 26 – choroby zakaźne lub pasożytnicze (Covid-19) zwrócił się z prośbą do PPIS w Rykach o przesłuchanie, przeprowadzenie wywiadu zawodowego 4 pracownic Mazowieckiego Centrum Leczenia Chorób Płuc i Gruzlicy w Otwocku, które są mieszkankami powiatu ryckiego. W wyniku przeprowadzonych przesłuchań sporządzono protokoły, które zostały przesłane do PPIS w Otwocku.

Ilość prowadzonych postępowań w związku z podejrzeniem choroby zawodowej była o 1 większa niż w roku 2020 (2020 r. - 6, 2021 r. - 7); ilość nowych zgłoszeń była o 3 większa niż w 2020 r. (2020 r. - 3, 2021 r. - 6). Wydano 1 decyzję więcej o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej niż w 2020 r. (2020 r. - 1, 2021 r. - 2); wydano o 1 decyzję mniej o stwierdzeniu choroby zawodowej niż w 2020 r. (2020 r. - 2, 2021 r. - 1).

W ramach realizacji nadzoru nad substancjami i mieszaninami chemicznymi oceniono przestrzeganie przepisów rozporządzenia CLP w odniesieniu do klasyfikacji i oznakowania mieszanin oraz wymogu umieszczania klasyfikacji i oznakowania w kartach charakterystyki u podmiotów gospodarczych, będących dystrybutorami substancji i mieszanin chemicznych jak również u stosujących substancje i mieszaniny chemiczne. Przeprowadzono 2 kontrole u dystrybutorów i 45 kontroli u stosujących substancje i mieszaniny chemiczne. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Na terenie powiatu ryckiego przeprowadzono 2 kontrole w zakresie udostępniania na rynku produktów biobójczych oraz 23 kontrole w zakresie stosowania produktów biobójczych w zakładach pracy. Ze względu na zagrożenie związane z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 szczególną uwagę zwrócono na produkty mające działanie wirusobójcze. Część produktów biobójczych została wprowadzona do obrotu na zasadzie udzielania odstępstwa od wymogów rejestracyjnych przewidzianych w art. 55 ust. 1 rozporządzenia nr 528/2012 w związku z sytuacją epidemiczną panującą w kraju i zapotrzebowaniem na produkty do dezynfekcji, z ważnością pozwolenia do 180 dni od daty wydania pozwolenia. Oceniane produkty zostały zakupione przez dystrybutora przed upływem wygaśnięcia pozwoleń. Wszystkie oceniane produkty biobójcze znajdowały się w aktualnych wykazach URPLiPB, były prawidłowo oznakowane i posiadały karty charakterystyki spójne z oznakowaniem. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

W 2021 roku nie przeprowadzano kontroli w ramach nadzoru nad detergentami.

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO W 2021 ROK

Na terenie powiatu ryckiego nie ma podmiotów gospodarczych wprowadzających do obrotu prekursorsy narkotyków kat. 2 i 3.

Zgodnie z „Planem zasadniczych przedsięwzięć Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rykach” PPIS w Rykach przekazywał w 2021 roku sprawozdania z zakresu nadzoru nad nowymi narkotykami. Na terenie powiatu ryckiego nie było zgłoszeń przypadków zatruc i/lub zgonów po zażyciu środków zastępczych i/lub nowych substancji psychoaktywnych. Nie było również prowadzonych postępowań administracyjnych dotyczących „nowych narkotyków”.

Na terenie powiatu ryckiego nie ma przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy lub wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz wprowadzania do obrotu nowych substancji psychoaktywnych

W obiektach, w których stwierdzono uchybienia, pracodawcy z reguły usuwają nieprawidłowości przed wydaniem decyzji nakazujących bądź w terminie wyznaczonym w decyzji. W czterech przypadkach pracodawcy wystąpili z wnioskiem o zmianę terminu wykonania obowiązków określonych w decyzji, których realizacja wiązała się ze znacznymi nakładami finansowymi. Duża część stwierdzonych nieprawidłowości była związana z niedostosowaniem się pracodawców do nowych przepisów wynikających ze zmiany rozporządzenia w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

Biorąc powyższe pod uwagę można stwierdzić, iż działalność Inspekcji Sanitarnej w zakresie kompetencji pionu higieny pracy w skontrolowanych zakładach przyczyniła się do poprawy warunków pracy oraz zwiększenia poziomu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników.

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przez organa Państwowej Inspekcji Sanitarnej realizuje ustawowe obowiązki i zadania w zakresie ochrony zdrowia publicznego poprzez opiniowanie lub uzgadnianie pod względem sanitarno-higienicznym: projektów planów zagospodarowania przestrzennego, przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych, wniosków dotyczących konieczności wykonywania raportu oddziaływania inwestycji na środowisko i jego zakresu, odstępstw od przepisów określających warunki techniczne oraz bezpieczeństwa i higieny pracy, jak również obiektów budowlanych przekazywanych do użytkowania.

Stanowiska organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i dotyczą planowanych inwestycji lub zagospodarowania terenu. Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest ściśle związana z liczbą przedsięwzięć planowanych do realizacji na terenie powiatu.

W 2021 roku w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowano stanowiska pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych w następujących sprawach:

1. Na podstawie art. 48, art. 53 i art. 54 w związku z art. 58 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 2373 ze zm.) wydano **8 opinii sanitarnych** w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dotyczących uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko, wydano **13 opinii** do projektu dokumentów wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.
2. Na podstawie: art. 64 ust. 1 pkt 2, art. 70 ust. 1 pkt 2, art. 77 ust. 1 pkt 2, art. 90 ust. 2 pkt 2 w związku z art. 78 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 2373 ze zm.) wydano **25 opinii sanitarnych** w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Powyższe opinie dotyczyły między innymi następujących inwestycji: eksploatacji piasków z projektowanych kopalni kruszywa naturalnego, drogi gminne, powiatowe, krajowe, farma fotowoltaiczna, zbieranie i przetwarzanie półproduktu PE na surowiec produkcyjny, ujęcia wód podziemnych, zbieranie i przetwarzanie odpadów innych niż niebezpieczne, lakiernia samochodowa, budynek stacji paliw, budowa sieci kanalizacji sanitarnej.
3. Na podstawie art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 14 marca 1985r. *o Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 195) wydano **6 opinii sanitarnych** dotyczących uzgodnień dokumentacji projektowych inwestycji pod względem spełniania wymagań higienicznych i zdrowotnych, inwestycje typu: przebudowa i modernizacja bloku operacyjnego w szpitalu; łazienki w przedszkolu; przebudowa stacji uzdatniania wody, biodegradowalny system pakowania mrożonych owoców i warzyw; przebudowa części szkoły podstawowej; sala bankietowo-weselna z noclegami.
4. Na podstawie art. 12 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 2028.), §24 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. *w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* (Dz. U. 2017 r. poz. 2294), art. 3 ust. 2 lit b w związku z art. 37 ustawy z dnia 14 marca 1985r. *o Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 195) oraz art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks Postępowania Administracyjnego* (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 735 ze zm.) wydano **3 opinie sanitarne** dotyczących zatwierdzenia materiałów użytych do budowy sieci /stacji wodociągowych.

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO W 2021 ROK

5. Na podstawie ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r. *o działalności leczniczej* (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 711 ze zm.) nie wydano decyzji dotyczących spełniania wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą.
6. W trybie art. 3 pkt 3 ustawy o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej* oraz w oparciu o art. 56 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - *Prawo budowlane* (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 2351 ze zm.) wydano **7 opinii sanitarnych** (pozytywnych). Uczestniczono w odbiorach następujących obiektów: liceum ogólnokształcące; nadbudowa, przebudowa budynku handlowego; pracownia ciast; sala weselno-bankietowa; okręgowa stacja kontroli pojazdów i warsztat samochodowy; hala produkcyjna z zapleczem biurowo-socjalnym. Odnośnie zawiadomień o zakończeniu budowy inwestycji wystosowano pisma informujące stronę o odstąpieniu od kontroli obiektu (**3 pisma – opinie sanitarne**).
7. Na podstawie art. 36 ust. 1 w związku art. 37 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 195) wydano **16 decyzje** dotyczące opłat za wykonywanie czynności w pionie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego (opłaty pobierane za przeprowadzone kontrole/odbioru/ oraz uzgodnienia dokumentacji technicznej i wydania opinii zatwierdzenia materiałów użytych do budowy sieci /stacji wodociągowych).
8. Opinie sanitarne do wniosków o zmianę sposobu użytkowania budynków/pomieszczeń w zakresie spełnienia wymagań higieniczno-sanitarnych i zdrowotnych obiektów – nie wydano.
9. Wystosowano **2 pisma** przekazujące otrzymany wniosek wraz z załączonymi dokumentami do rozpatrzenia wg kompetencji przez odpowiednie jednostki oraz **1 pismo** o uzupełnienie informacji do złożonych wniosków.
10. Sprzeciwów, o jakich mowa w art. 28 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 195) odnośnie odbieranych obiektów nie zgłaszano.
11. Kontrole obiektów w trakcie budowy – nie przeprowadzono.
12. Ogółem przeprowadzono **7 kontroli sanitarnych**.

Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego ma na celu zapewnienie na etapie planowania zagospodarowania przestrzennego oraz planowania i realizacji inwestycji właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego w obiektach, w taki sposób, aby w trakcie eksploatacji obiektów nie powodowały one zagrożeń i uciążliwości dla zdrowia ludzi.

Trendy rozwojowe obserwowane w powiecie: wnioski wpływające do rozpatrzenia dotyczą zakończenia budowy obiektów budowlanych dotyczących, dróg wraz z infrastrukturą, budynków usługowych, hali produkcyjnej oraz wnioski odnośnie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć związanych z eksploatacją złóż kruszywa naturalnego, farm fotowoltaicznych, dróg wraz z infrastrukturą. Wnioski w sprawie uzgodnienia dokumentacji projektowej dotyczy obiektów o różnicowanej działalności – blok operacyjny w szpitalu, stacja uzdatniania wody, sala bankietowo-weselna. Można zauważyć wzrost liczby takich przedsięwzięć jak budowy, przebudowy dróg oraz budowy elektrowni fotowoltaicznych.

OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia to obszar realizacji zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie edukacji zdrowotnej i promocji działań prozdrowotnych dla wybranych grup odbiorców i dla całej lokalnej społeczności powiatu ryckiego. Edukacja zdrowotna realizowana jest poprzez wdrożenie w placówkach oświatowo –wychowawczych krajowych i wojewódzkich programów edukacyjnych, wieloletnich i cyklicznych zadań z zakresu zdrowia publicznego, zarówno dla placówek nauczania początkowego (żłobki, przedszkola) jak i placówek szkolno- opiekuńczych (szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe, ośrodki wychowawcze). Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia realizuje także akcje promocyjne cykliczne i okazjonalne, w zależności od bieżącej sytuacji epidemicznej w kraju, wg wytycznych i zaleceń Głównego Inspektora Sanitarnego i Ministra Zdrowia, we współpracy z Oddziałem Wojewódzkim NFZ. Wiele działań edukacyjnych i promocyjnych przebiega w ścisłej współpracy z Jednostkami Samorządu Terytorialnego w powiecie ryckim, Placówkami Edukacyjnymi, Podmiotami Działalności Leczniczej i innymi Instytucjami o zasięgu powiatowym, miejskim i gminnym. W 2021 roku pracownik Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu ryckiego realizował - zgodnie z Planem Zasadniczych Zamierzeń - zadania ukierunkowane na profilaktykę stosowania używek, tj. substancji psychoaktywnych, gł. wyrobów tytoniowych i narkotyków, w tym tzw. nowych narkotyków - „dopalaczy”. Specyficzny rok trwającej pandemii koronawirusa w dużym stopniu uniemożliwił realizację zaplanowanych działań oświatowych i promocyjnych w placówkach edukacyjnych i zakładach pracy w powiecie ryckim. Ze względu na wprowadzone obostrzenia co do zgromadzeń, odbyły się tylko niektóre cykliczne powiatowe i miejskie imprezy masowe, na których prowadzone było stoisko informacyjno–edukacyjne. Mimo stanu epidemii część placówek szkolnych i przedszkolnych zrealizowała w roku szkolnym 2020-2021 inicjowane przez Inspekcję Sanitarną programy i kampanie prozdrowotne.

I. INTERWENCJE PROGRAMOWE

Programy krajowe

1. Program Ograniczenia Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu

Głównym celem programu jest zmniejszenie zachorowań wynikających z palenia tytoniu. Program adresowany do społeczności lokalnej. Były podejmowane działania w ramach Światowego Dnia bez Tytoniu , Światowego Dnia Rzucania Palenia, Prowadzony jest comiesięczny monitoring z aktualnej sytuacji przestrzegania zakazu palenia tytoniu w gminie. Monitoringiem objęte są: przedsiębiorstwa podmiotów leczniczych, jednostki organizacyjne systemu oświaty, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, uczelnie wyższe, zakłady pracy, obiekty kultury i wypoczynku, lokale gastronomiczno – rozrywkowe, obiekty służące obsłudze podróżnych, pomieszczenia obiektów sportowych oraz inne pomieszczenia użytku publicznego. Prowadzono dystrybucję ulotek, plakatów z zakresu profilaktyki tytoniowej oraz naklejek z zakazem palenia tytoniu.

2. „Ars czyli jak dbać o miłość”

Program realizowany w ramach Projektu KIK/68 „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” . Celem jest dotarcie do uczniów szkół ponadpodstawowych ograniczenie używania substancji psychoaktywnych przez młodzież w wieku prokreacyjnym.

Program realizowały 2 placówki nauczania

Grupa docelowa: 250 uczniów, 90 rodziców

3. „Skąd się biorą produkty ekologiczne”

To ogólnopolski program edukacyjny dla przedszkoli opracowany wspólnie z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Program dedykowany jest dzieciom przedszkolnym w wieku 5-6 lat, rodzicom i opiekunom oraz nauczycielom wychowania przedszkolnego.

Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.

Program realizowany był w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych – 12 placówek

Grupa docelowa: 260 dzieci

4. „ Bieg po zdrowie”

Jest to program antynikotynowy skierowany do uczniów IV klas szkół podstawowych. Główne cele programu: opóźnienie i zapobieganie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego, zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów. Podstawą zajęć jest stymulowanie kreatywności i aktywności uczestników.

Program realizowało 5 szkół

Grupa docelowa: 121 uczniów, 19 rodziców

Programy wojewódzkie

1. „Czyste powietrze wokół nas”

Program edukacji antytytoniowej dla dzieci przedszkolnych w wieku 5-6 lat. Stanowi pierwsze, ważne ogniwo w edukacji antytytoniowej dzieci. Umożliwia wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacji gdy przebywają w zadymionym pomieszczeniu lub gdy dorośli palą przy nich tytoń. Celem jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy.

Program realizowany był w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych -10 placówek

Grupa docelowa : 255 dzieci i 77 rodziców

2. „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”

Celem programu edukacyjnego jest zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę. Program skierowany jest do uczniów szkół ponadgimnazjalnych, ich rodziców i opiekunów, a także kadry pedagogicznej. Szkoły ponadgimnazjalne są miejscem, gdzie można dotrzeć do szerokiego grona młodych ludzi. Wprowadzenie edukacji prozdrowotnej na temat raka szyjki macicy do szkół, przyczyni się do podniesienia poziomu wiedzy i zainicjowania dyskusji, dzięki której młode kobiety podejmą odpowiednie działania, czyli skonsultują się z lekarzem i wykonają badanie cytologiczne.

Program realizowały 4 szkoły ponadpodstawowe

Grupa docelowa: 259 uczniów, 102 rodziców, 23 nauczycieli

3. „Podstępne WZW” i „ Znamie! Znam je”

Program dotyczy profilaktyki HBV i HCV oraz profilaktyki czerniaka.

Program realizowało 3 szkoły

Grupa docelowa: 305 uczniów, 167 rodziców

II. INTERWENCJE NIEPROGRAMOWE

W ramach interwencji nieprogramowych zaplanowane były do realizacji działania w zakresie m.in. bezpiecznego i zdrowego wypoczynku zimowego i letniego, zatruc pokarmowych, higieny osobistej, profilaktyki zatruc środkami psychoaktywnymi (dopalacze), profilaktyki choroby meningokokowej, kleszczowego zapalenia opon mózgowo- rdzeniowych, zatruc grzybami, profilaktyki chorób nowotworowych, WZW A,B,C, profilaktyki grypy sezonowej a także akcje plenerowe (organizowanie bezpłatnego punktu pomiarów: ciśnienia we krwi, tlenu węgla w organizmie u osób palących). Podczas akcji prowadzone były również działania mające na celu uświadomienie społeczeństwu potrzebę szczepień przeciwko SARS CoV-2 w celu zahamowanie

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO W 2021 ROK

transmisji koronawirusa. Powyższa tematyka była publikowana także na stronie internetowej i profilu Facebook Powiatowej Stacji Sanitarnej - Epidemiologicznej w Rykach.

Z uwagi na specyfikę pracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2021 roku, w czasie ogłoszonej i trwającej epidemii SARS-CoV -2, wiele zaplanowanych działań Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia nie zostało zrealizowanych.

Podczas realizacji interwencji nieprogramowych w celu dotarcia do jak najszerszego grona odbiorców- społeczności lokalnej- pracownik OZiPZ korzystał z profilu PSSE w Rykach – portalu społecznościowego (Facebook) oraz strony internetowej PSSE w Rykach. Powyższe działania miały charakter informacyjno– edukacyjny.